

по себи мало шта говори, јер се, као што смо видели, Русија у муслиманским изворима из тог доба такође назива "правоверном" (в. наш рад "Хронологија и општа концепција руске историје") - због чега у ствари историчари и не могу да препознају Русију у арапским описима и принуђени су да понуде хипотезу о томе да Арапи, и поред тесних трговачких односа с Русијом, њу "уопште нису описивали". Ствар је, наравно, у томе што је формални верски раскол између православља, муслиманства и католичанства у скалигеровској хронологији померен сувише далеко у прошлост, а он се стварно десио тек у XV веку. Наравно, верске противречности су се гомилале и пре тога, али до формалног раскола Арапи су сасвим могли да Русију називају "правоверном" (чак и ако су осуђивали туђа им руска верска правила). Према томе, само означавање Тамерлана у тадашњим изворима као "правоверног" још не значи да је он био муслиман, а не православац, или, рецимо, католик.

Поставља се још једно питање: да ли је муслиманство у Тамерланово време изгледало баш тако какво је сада? Уопште узевши, то није јасно. Ствар се веома компликује и тиме што је Тамерланово време било раздобље "великог раскола" из XV века, кад су се цркве: православна-ортодоксна, католичка-латинска и муслиманска-несторијанска тек раздвојиле. Зато није искључено да су се тадашњи муслимански црквени обичаји могли битно разликовати од савремених и бити блиски, на пример, православним. (Подсетимо се добро познате чињенице да је муслиманство настало из несторијанског тока унутар православне цркве.) Уопште, историја муслиманске цркве никако није једноставна, али о томе не можемо ништа поуздано рећи, јер нисмо детаљније истраживали арапске изворе.

У сваком случају, даље наведени цитати показују да: (1) Тамерлан није био муслиман, или: (2) муслимански обичаји у Тамерланово време јако су се разликовали од савремених, и више су подсећали на обичаје европских народа. Ево на пример, шта је писао Тамерланов савременик Фома Мецопски у својој књизи "Историја Тимура Ленка и његових наследника" (превод са старојерменског, Баку, 1957). Наравно, данас имамо само редакцију те књиге из XVI-XVII в. Цитирамо према [425]:

"Неки муж, по имену Тимур Ленк, припадник вере претече антихриста Мехмета, појавио се на истоку у граду Самарканду" [425, стр. 357].

"... извршио наредбу тог тиранина (Тимура) да се заплене све жене и сва деца, а да се остали, као верујући Хришћани, баце са зида тврђаве... Мугрин, попевши се на минарет у граду Беркрију, продорним гласом је завикао: "Сакат амат" ... Размисливши, погани Тимур је питао: 'Шта онај виче?'. Његови су му одговорили: 'Дошао је судњи дан и Иса (тј. Христос) ће васкрснути'... Тимур је одмах наредио да се прекине бацање људи са зида и да се преостали ослободе." [425, стр. 364]

"...он (Тимур) је кренуо у град Дамаск... и већ је био близу околине Јерусалима... И дошле су жене муслиманских учитеља... и рекле му: 'Ти си падишах ове земље, и божјом вољом си дошао да казниш оне који су одбацили божју реч... у овом граду сви су злочинци, нарочито лажљиве муле... позови наше угледнике и ми ћемо пред њима све поновити' ... И наредио је (војницима): '... донесите ми 700 000 глава и од њих саградите седам кула. ... А ако ко каже: ја сам